

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

สถานสงเคราะห์วังทองเป็นหน่วยงานสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานที่ประสานระหว่างภาครัฐและเอกชน เกิดความร่วมมือในการทำงานตามภารกิจและเป็นหน่วยงานที่เป็นช่องทางให้ผู้ปกติสามารถช่วยเหลือผู้รับการสงเคราะห์ได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัยประกอบไปด้วย ศึกษาการให้บริการผู้รับการสงเคราะห์ ศึกษาประวัติ การกระทำ ความรู้สึก อาการทางจิตของผู้รับการสงเคราะห์ ศึกษาวิธีปฏิบัติ ดูแล และรักษาของเจ้าหน้าที่ต่อผู้รับการสงเคราะห์ ศึกษากิจกรรมบำบัดในการฟื้นฟูเพื่อการเปลี่ยนแปลงผู้รับการสงเคราะห์และศึกษาภาวะผู้นำผู้ปกครองสถานสงเคราะห์วังทอง ตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 35 คน ประกอบด้วย ผู้รับการสงเคราะห์ 11 คน เจ้าหน้าที่ 24 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่าการให้บริการผู้รับการสงเคราะห์แบ่งเป็น 2 กรณี คือ สมัครด้วยตนเอง และผู้อื่นนำมาสมัคร สถานสงเคราะห์วังทองเป็นสถานสงเคราะห์ที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ผู้รับการสงเคราะห์ ซึ่งสถานสงเคราะห์วังทอง เป็นสถานสงเคราะห์ที่ผู้รับการสงเคราะห์มีส่วนร่วมตามสถานภาพ และเป็นหน่วยงานหนึ่งที่เป็นที่พึ่งของคนที่มีปัญหาทางสังคมสร้างความมั่นใจแก่คนไทยทุกคนได้ว่าถ้าใครกำลังประสบปัญหาทางสังคม ยังมีหน่วยงานของรัฐ คือสถานสงเคราะห์วังทองเป็นที่พึ่ง

ผู้รับการสงเคราะห์ส่วนใหญ่ เข้ามาด้วยปัญหาสุขภาพเสียดใจ ปัญหาครอบครัว ปัญหาความเครียดจากการทำงาน ปัญหาความเครียดจากการเรียน ถูกทำร้ายร่างกาย นอกจากนี้สิ่งที่ค้นพบจากการวิจัยอีกคือ บุคคลถึงแม้จะอยู่ในสภาพที่มีอาการป่วยทางจิตหรือมีความพิการทางร่างกายก็ตาม คนเหล่านี้ยังคงมีความรัก ความผูกพัน กับลูก กับครอบครัว กับบ้าน และคนใกล้ชิด ถึงแม้ว่าจะมีความจำหรือเรื่องราวที่กดตันหรือปวดร้าวก็ตาม น่าจะสรุปได้คนเหล่านี้ยังมีความรู้สึกและ

การแสดงเยี่ยมปลุชนสามัญ ผลการศึกษาจึงสามารถให้บอกได้ว่า กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมที่เป็นงาน สามารถสร้างสมาธิให้แก่ผู้รับการสงเคราะห์ ที่เกิดจากหน่วยต่างๆ คือหน่วยธนาคารขยะ หน่วยประดิษฐ์กรรม หน่วยทำลิ้นเตา หน่วยทำอิฐบล็อก หน่วยเจียรไนคริสตัล ซึ่งอยู่ภายในสถานสงเคราะห์วังทอง ซึ่งมีทั้งครูฝึกอาชีพและอุปกรณ์ครบถ้วน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณของหน่วยงานและงบประมาณสมทบจากการบริจาคของโรงงานขยะรีไซเคิลวงษ์พาณิชย์ ผู้รับการสงเคราะห์ยังมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในสถานสงเคราะห์วังทอง เช่น กิจกรรมโรงครัว กิจกรรมดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ภายในสถานสงเคราะห์ กิจกรรมการทำความสะอาดบริเวณอาคาร สถานที่ เรือนพัก การซักล้าง คือ การซักเสื้อผ้า การล้างและทำความสะอาดภาชนะต่างๆในชีวิตประจำวัน การล้างและทำความสะอาดห้องน้ำ การเก็บขยะ

เจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์วังทองมีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่และผู้รับการสงเคราะห์ ผู้รับการสงเคราะห์ได้รับการดูแลสนองความต้องการด้านพื้นฐานและด้านจิตวิทยา การฝึกผู้ช่วยผู้ดูแลให้ทำงานเองได้ ในระบบเพื่อนช่วยเพื่อน ต้องมีขั้นตอนที่ 1 กระบวนการอบรมฝึกทักษะ ซึ่งอาจจะเป็นการฝึกปฏิบัติระหว่างการทำงาน (On the job training) มีการกำกับในระหว่างการทำงาน (Job Coaching) ขั้นเตรียมครบครัน เตรียมตัวผู้ช่วยผู้ดูแลให้กลับไปอยู่ในครอบครัว และชุมชนได้จริง ขั้นที่ 3 ทดลองกลับไปสู่ครอบครัว และถ้าสามารถดูแลตัวเองได้

กิจกรรมบำบัดของผู้รับการสงเคราะห์ในด้านการคัดแยกขยะเพื่อรีไซเคิล งานธนาคารขยะ งานเจียรไนคริสตัล งานอิฐบล็อก งานลิ้นเตา งานประดิษฐ์กรรม ดนตรีบำบัด งานโรงครัวและงานก่อสร้างบ้านเอื้ออาทร จังหวัดปราจีนบุรี สามารถใช้ในการบำบัดผู้รับการสงเคราะห์ทางด้านจิตใจได้ การออกไปทำงานภายนอกกับผู้อื่นที่โรงงานแยกขยะรีไซเคิลวงษ์พาณิชย์ การทำงานในโครงการก่อสร้างบ้านเอื้ออาทร จังหวัดปราจีนบุรี การทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่วัด เก็บกวาด ทำความสะอาดรอบบริเวณวัดและเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันสำคัญทางศาสนา วันสำคัญของประเพณีสำคัญของชาติ การบวชพระของผู้รับการสงเคราะห์ชาย การออกกำลังกาย ช่วยสร้างความแข็งแรงและฟื้นฟูร่างกาย การร่วมกิจกรรมนันทนาการและดนตรีบำบัด การที่สถานสงเคราะห์วังทองจัดให้มีกิจกรรมบำบัดฟื้นฟูผู้รับการสงเคราะห์อย่างต่อเนื่องก็สามารถพัฒนาพฤติกรรมของผู้รับการสงเคราะห์ให้เปลี่ยนแปลงได้เยี่ยมคนปกติ

ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์วังทองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเข้าถึง ความเป็นตัวตนจริง ๆ ของผู้รับการสงเคราะห์ มีความคิดริเริ่มในการหากิจกรรมบำบัดต่าง ๆ มาพัฒนาผู้รับการสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง มุ่งมั่น ติดตามผลงาน นอกจากการทำงานที่จะต้องทุ่มเทแล้ว ต้องสามารถโน้มน้าวจิตใจของเจ้าหน้าที่ให้มีความรักในงานสนใจผู้รับอย่างแท้จริง พร้อมทั้งทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับเจ้าหน้าที่ ลงทำงานเป็นตัวอย่างให้กับเจ้าหน้าที่ เมื่อมีผู้นำดีผู้ตามก็จะดีด้วย พร้อมทั้งสร้างทัศนคติที่ดีให้คนภายนอกมองผู้รับการสงเคราะห์ จึงกล่าวได้ว่า “สถานสงเคราะห์วังทองคืออาณาจักรใหม่ของผู้รับการสงเคราะห์ที่มีโอกาสจะฟื้นฟูตนเองให้กลับเป็นคนปกติ”

ในการวิจัยเรื่อง “อาณาจักรวิถีชีวิต : สถานสงเคราะห์วังทอง” ผู้วิจัยกล่าวได้ว่า มีชีวิตของบุคคลสมประกอบและไม่สมประกอบอยู่ร่วมกัน แต่สิ่งที่ได้ผู้วิจัยพบจากการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่า ในกลุ่มของบุคคลที่มีชีวิตสมประกอบก็ยังพบความไม่สมประกอบในบุคคลเหล่านั้น นั่นคือ บุคคลสมประกอบ ควรจะได้รับการพัฒนาทั้ง กาย และใจ เพื่อที่จะเป็นบุคคล ที่สามารถจะทำงานให้บริการแก่ผู้รับการสงเคราะห์ได้อย่างเหมาะสมของทุกขั้นตอนที่กำหนดไว้ในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ

การทำวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพของผู้วิจัยครั้งแรก ดังนั้นย่อมมีจุดอ่อน ในหลาย ๆ ด้าน อาทิ เรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษารวบรวมทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้วิจัยที่สนใจ การทำวิจัยเชิงคุณภาพ ควรใช้เวลาการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบรอบปี คือระยะเวลาในการศึกษาที่สถานสงเคราะห์วังทอง ควรทำให้ครบรอบ 1 ปี

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. ต้องใช้กิจกรรมบำบัดคนเหล่านี้ในการให้เขามีการกระทำ เพราะการกระทำเป็นพฤติกรรมของคนที่มีสาเหตุออกมาจากการควบคุมของจิตใต้สำนึก จิตสำนึก และจิตไร้สำนึก
2. ข้อมูลของฝ่ายทะเบียนควรเชื่อมโยงและประสานกับผู้ดูแลหน่วยฝึกอาชีพต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้รับการสงเคราะห์ มีการบันทึก เหตุการณ์ประจำวันและข้อมูลเหล่านี้จะเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ควรมีความก้าวหน้าในการบำบัดผู้รับการสงเคราะห์ตั้งแต่แรกเข้าโดยใช้ฐานข้อมูลของผู้รับการสงเคราะห์เดิมเก็บรูปแบบเอกสารให้เป็นปัจจุบัน

3. ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ควรได้ไปศึกษาดูงานที่ต่างประเทศ เพื่อรับนวัตกรรมใหม่ ๆ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. จัดให้มีการแบ่งแยกประเภทของผู้รับการสงเคราะห์ให้ชัดเจน เพื่อความเหมาะสมในการจัดบริการที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ ทั้งยังเป็นประโยชน์ในการส่งต่อยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ คนใช้โรคจิตทุเลา เป็นต้น โดยในอนาคตหากเป็นไปได้ สถานสงเคราะห์ควรมีขนาดเล็กลง แต่จะมีสถานสงเคราะห์ตามประเภท ผู้รับการสงเคราะห์ที่ชัดเจนมากขึ้น เช่น สถานสงเคราะห์ควบคุมขอทาน แยกจากสถานสงเคราะห์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ศึกษาแนวโน้มของการทำให้สถานสงเคราะห์เล็กลง โดยแยกสถานสงเคราะห์คนขอทาน คนจิตประสาท ออกจากสถานสงเคราะห์

2. ศึกษาการเตรียมความพร้อมของผู้รับการสงเคราะห์ทางด้านสังคม ในการกลับสู่ครอบครัวและสังคมภายนอกต่อไป

3. ศึกษาเรื่องระบบการพัฒนาข้าราชการ เจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์ว่าได้รับการพัฒนาสวัสดิการที่สามารถสร้างแรงจูงใจในหน่วยงานให้มีคุณภาพสม่ำเสมออย่างไร